

1.	Uvod u elektrotehniku	1
1.1.	Građa tvari i električni naboj	2
1.2.	Vodiči, poluvodiči i izolatori	5
1.2.1.	Vodiči	5
1.2.2.	Poluvodiči	5
1.2.3.	Izolatori	5
1.3.	Coulombov zakon	6
1.4.	Električna potencijalna energija i električni potencijal	8
1.4.1.	Električno polje i potencijalna energija	8
1.4.2.	Električni potencijal i napon	9
	Pitanja za provjeru znanja	12
	Zadatci	12
2.	Napon, struja i otpor	13
2.1.	Izvori napona	14
2.2.	Električna struja	15
2.2.1.	Električna struja u krutim tvarima	15
2.2.2.	Električna struja u plinovima i tekućinama	16
2.2.3.	Smjer struje	16
2.3.	Jakost električne struje	17
2.3.1.	Gustoća struje	17
2.4.	Djelovanje električne struje	18
2.4.1.	Toplinski učinak	18
2.4.2.	Kemijski učinak	19
2.4.3.	Magnetski učinak	19
2.4.4.	Svjetlosni učinak	19
2.4.5.	Fiziološki učinak	20
2.5.	Električni otpor vodiča	21
2.5.1.	Električna otpornost materijala	21
2.5.2.	Ovisnost električnog otpora o izmjerama vodiča	21
2.5.3.	Električna provodnost materijala	22
2.5.4.	Električna vodljivost	23

2.6. Utjecaj temperature na električni otpor	24
2.7. Električni otpornici	25
2.7.1. Značajke otpornika	25
2.7.2. Izvedbe nepromjenjivih otpornika	26
2.7.3. SIL mreža otpornika	26
2.7.4. Izvedbe promjenjivih otpornika	27
2.7.5. Otpornici s posebnim svojstvima	27
2.7.6. Označavanje otpornika	28
2.8. Izvori istosmjernog napona	30
2.8.1. Primarni kemijski izvori	30
2.8.2. Sekundarni kemijski izvori	32
2.8.3. Fotoelement	34
2.8.4. Termočlanak	34
Pitanja za provjeru znanja	35
Zadatci	36

3. Krugovi istosmjerne struje

37

3.1. Električni strujni krug	38
3.1.1. Komponente električnog strujnog kruga	38
3.1.2. Smjer struje u strujnom krugu	39
3.1.3. Složeni električni strujni krug	40
3.1.4. Kratki spoj i prazni hod	40
3.2. Ohmov zakon	41
3.2.1. Međusobna ovisnost napona, struje i otpora u strujnim krugovima – Ohmov zakon	41
3.2.2. Strujno-naponska karakteristika	43
3.3. Mjerenje napona, struje i otpora	44
3.3.1. Mjerenje struje i napona	44
3.3.2. Karakteristike ampermetra i način spajanja	45
3.3.3. Karakteristike voltmetra i način spajanja	45
3.3.4. Mjerenje otpora omometrom	45
3.3.5. Mjerenje otpora $U-I$ metodom	46
3.4. Električna energija, rad i snaga	46
3.4.1. Električna energija	46
3.4.2. Električni rad	47

3.4.3. Električna snaga	48
3.4.4. Djelotvornost	49
3.4.5. Toplinski učinak električne energije.	50
3.4.6. Zaštita uređaja od preopterećenja	51
3.4.7. Gubitak napona i snage na vodovima	52
3.5. Paralelni spoj otpornika, I. Kirchhoffov zakon	55
3.5.1. Ukupni otpor paralelnog spoja	56
3.5.2. Dijeljenje struje u paralelnom spoju.	57
3.5.3. Snaga paralelnog spoja otpornika	59
3.6. Serijski spoj otpornika, II. Kirchhoffov zakon.	60
3.6.1. Ukupni otpor serijskog spoja.	62
3.6.2. Dijeljenje napona u serijskom spoju.	63
3.6.3. Snaga serijskog spoja otpornika	64
3.7. Mješoviti spoj otpornika.	66
3.8. Mosni spoj	69
3.9. Promjenjivi otpornik.	72
3.9.1. Regulacija struje promjenjivim otpornikom.	72
3.9.2. Dijeljenje napona promjenjivim otpornikom	72
3.9.3. Opterećeno naponsko djelilo – potencijometrijski spoj.	74
Pitanja za provjeru znanja	76
Zadatci	78

4. Mreže istosmjerne struje 85

4.1. Izvori stalnog napona	86
4.1.1. Idealni naponski izvor.	86
4.1.2. Realni naponski izvor	86
4.1.3. Prilagodba trošila na najveću snagu.	88
4.2. Izvor stalne struje.	91
4.3. Osnovni spojevi naponskih izvora	92
4.3.1. Serijski spoj naponskih izvora	92
4.3.2. Paralelni spoj naponskih izvora	93
4.4. Potencijalni dijagram	95
4.5. Uvod u analizu linearnih mreža	97
4.6. Metoda izravne uporabe Kirchhoffovih zakona	98
4.7. Metoda struja petlji	100

4.8. Metoda superpozicije	101
4.9. Théveninov teorem	103
4.9.1. Nortonov teorem – metoda kratkog spoja	106
Pitanja za provjeru znanja	109
Zadatci	109

5. Električno polje i kondenzatori 113

5.1. Električno polje	114
5.1.1. Jakost električnog polja	114
5.1.2. Označavanje smjera električnog polja	115
5.1.3. Električno polje i napon	116
5.2. Električna influencija i vektor električnog pomaka	117
5.3. Vodiči u električnom polju	119
5.3.1. Oklapanje	120
5.3.2. Gromobrani	120
5.4. Električno polje u dielektriku	121
5.5. Proboj dielektrika	122
5.6. Električni kapacitet	124
5.6.1. Kapacitet pločastog kondenzatora	125
5.7. Vrste kondenzatora	127
5.7.1. Značajke kondenzatora	128
5.7.2. Kondenzatori stalnog kapaciteta	128
5.7.3. Promjenjivi kondenzatori	129
5.7.4. SMD kondenzatori	129
5.8. RC spoj u istosmjernom strujnom krugu	130
5.8.1. Nabijanje kondenzatora	130
5.8.2. Izbijanje kondenzatora	131
5.8.3. Energija kondenzatora	132
5.9. Spojevi kondenzatora	134
5.9.1. Serijski spoj kondenzatora	134
5.9.2. Kapacitivno djelilo	135
5.9.3. Paralelni spoj kondenzatora	137
5.9.4. Mješoviti spoj kondenzatora	138
Pitanja za provjeru znanja	140
Zadatci	140

6.	Elektromagnetizam	143
6.1.	Osnovne značajke magnetizma	144
6.2.	Prikaz magnetskog polja magneta	145
6.3.	Magnetsko polje ravnog vodiča	146
6.4.	Magnetsko polje zavojnice	147
6.5.	Djelovanje magnetskog polja na vodič kojim teče struja i magnetska indukcija	148
6.6.	Magnetski tok	150
6.7.	Magnetska indukcija zavojnice i jakost magnetskog polja zavojnice	151
6.8.	Magnetska indukcija ravnog vodiča i jakost magnetskog polja ravnog vodiča	153
6.9.	Magnetsko polje u materijalima	154
6.9.1.	Petlja histereze feromagnetskih materijala	155
6.10.	Magnetski krug	157
6.10.1.	Ohmov zakon za magnetski krug	157
6.10.2.	Magnetski napon	158
6.10.3.	Drugi Kirchhoffov zakon za magnetski krug	160
6.11.	Sila magnetskog polja na naboj u gibanju – Lorentzova sila	162
6.12.	Sile među vodičima	164
6.12.1.	Definicija ampera	165
6.13.	Sila magnetskog polja na strujnu petlju	166
6.14.	Elektromagnet	167
6.15.	Elektromagnetska indukcija	171
6.16.	Inducirani napon u ravnom vodiču	167
6.17.	Samoindukcija i induktivitet	173
6.18.	Međuindukcija i međuinduktivitet	176
6.19.	RL krug	179
6.19.1.	Uključenje RL kruga	179
6.19.2.	Isključenje RL kruga	180
6.20.	Magnetska energija zavojnice	182
	Pitanja za provjeru znanja	184
	Zadatci	185

7. Izmjenične sinusne struje 189

7.1.	Električni generator	190
------	----------------------	-----

7.2.	Osnovni pojmovi o izmjeničnoj struji i naponu	192
7.2.1.	Obilježja izmjenične sinusne struje i napona	192
7.2.2.	Sinusna struja s početnim faznim pomakom	194
7.3.	Predstavljanje izmjenične sinusne struje i napona s pomoću fazora	196
7.3.1.	Predstavljanje izmjenične sinusne struje i napona s pomoću rotirajućih fazora	196
7.3.2.	Predstavljanje izmjenične sinusne struje i napona s pomoću mirujućih fazora	197
7.3.3.	Fazni odnosi dviju sinusnih veličina	197
7.4.	Pasivne komponente u krugu izmjenične struje.	198
7.4.1.	Otpornik u krugu izmjenične struje	199
7.4.2.	Zavojnica u krugu izmjenične struje.	201
7.4.3.	Kondenzator u krugu izmjenične struje.	203
7.5.	Serijski RL spoj	205
7.5.1.	Fazorski dijagram	205
7.6.	Serijski RC spoj	207
7.6.1.	Fazorski dijagram	207
7.6.2.	Impedancija	207
7.7.	Serijski RLC spoj	208
7.7.1.	Fazorski dijagram napona i trokut otpora	209
7.8.	Snaga serijskog RLC spoja.	214
7.9.	Paralelni RL spoj	218
7.9.1.	Fazorski dijagram	218
7.9.2.	Admitancija	218
7.10.	Paralelni RC spoj	220
7.10.1.	Fazorski dijagram	220
7.10.2.	Admitancija	220
7.11.	Paralelni RLC spoj.	221
7.11.1.	Fazorski dijagram struja i trokut vodljivosti.	222
7.12.	Snaga paralelnog RLC spoja	226
7.13.	Povećanje faktora snage.	228
7.13.1.	Značenje faktora snage.	228
7.13.2.	Računanje kompenzacijskog kondenzatora.	229
7.14.	Rad izmjenične struje	231
7.15.	Transformator.	232
7.16.	Vrtložne struje	234
7.17.	Gubitci zbog histereze	235

7.18. Meki i tvrdi magnetski materijali	235
Pitanja za provjeru znanja	236
Zadatci	238
8. Trofazni sustav	243
8.1. Uvod	244
8.2. Simetrični trofazni sustav	247
8.3. Nesimetrični trofazni sustav	252
8.4. Snaga u trofaznom sustavu	255
8.4.1. Simetrično opterećenje	255
8.4.2. Nesimetrično opterećenje	258
8.5. Okretno magnetsko polje	260
Pitanja za provjeru znanja	262
Zadatci	263
9. Prijelazne pojave	265
9.1. Vrste napona i struje	266
9.2. Nesinusni naponi i struje	267
9.2.1. Pravokutni impulsi i pravokutni napon	267
9.2.2. Pilasti impuls i pilasti napon	269
9.3. Superponirani istosmjerni i izmjenični napon	270
9.4. Uvod u prijelazne pojave	271
9.5. Odziv RC mreže	272
9.6. Odziv CR mreže	275
Pitanja za provjeru znanja	277
Dodatak	278
Pojmovnik	281
Literatura	285